

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Jonstoni Historia Naturalis

Ioann. Jonstoni|| Historiae Natvralis|| De|| Piscibvs|| Et Cetis|| Libri V||

Jonston, Jan

Heilbrunna, MDCCLXVII.

VD18 90529014

Titvlvs I. De Piscibus squammosis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-11089

HISTORIAE PISCIVM

LIBER IV.

DE PISCIBVS EXOTICIS.

TITVLVS I.

De Piscibus squammosis.

CAPVT I.

De Tajasca, Paru, Pira-Acangata, et Acarauna.

Poterant quidem et isti, quos hoc libro trademus pisces, ad sua genera in praeteritis referri: verum cum tarde nimis ipsorum descriptiones et icones in manus nostras pervenerint, coacti sumus eos peculiari libello includere.

Tajasca itaque prout Brasiliensibus vocatur: piscis est octo aut novem digitos longus, corpore obterete et pyramidali, extenuatur enim versus caudam. *Caput* est illi grossiusculum et compressum: *Oculi* eminentes et nigri, circello aureo: os edentulum. Sex habent pinnae; nimirum sub qualibet branchia unam oblongam, sub his in medio inferius unam breviorē: unam in medio dorso, aliam longiorem versus postremam dorso partem, et e regione huius unam in infimo corpore: septima est cauda, oblonga et in exitu rotundata. Tegitur squammulis parvis, coloris hyalini pallidi, maculis variis fuscis vermiculatis variegatus per totum, exceptis pinnis postbranchialibus et infimo ventre, quae ex pallido subflavescent. Cauda est undata fusco. Latet in arena absconditus; ideoque capitur pedibus, eos ponendo super arenam ubi latet.

Coctus atque assatus bene sapit et convenit cum Hollandorum *Post*, est enim carne albissima et friabili.

PARU, Piscis est latus et subrotundus, verum haud crassus, novem aut decem digitos longus ab ore ad pinnam caudae, quae duos et semis digitos longa et totidem lata: latitudo piscis septem digitorum. *Pinnas* obtinet sex: duas magnas ac latas duos circiter di-

gitos; unam in dorso, alteram in ventre, quae utrobique ad caudam extenduntur; habetque quaevis pinna in fine prominentiam instar funiculi, ea videlicet, quae in dorso quinque digitos, quae in ventre tres digitos longam. Post branchias in quolibet latere etiam pinna est duos digitos longa, unum lata; et duas in inferiori ventre sub his, duos digitos longas, angustissimas. *Capite* est parvo, ore elato, angusto, minutissimis dentibus albi coloris; oculis conspicuis, flavo circulo circumdatis. Totum corpus vestitur squammis mediocribus, quarum dimidius numerus niger est, dimidius autem flavescent, ita ut lunulas flavas in nigricante corpore gestare videtur. Circa branchias flavedo est, et in initio pinnarum, post aures macula flava in qualibet.

Piscis est edulis.

PIRA ACANGATA, id est, piscis duro capite: Percae mediae magnitudine, septem aut octo pedes longus, ore haud amplo, oculis nigris, circello nigricante aureo et rufo colore mixto. *Pinnas* habet sex et septimam pro cauda: duas postbranchiales, duas in infimo ventre junctas, unam versus posteriora in ventre, et unam per totius dorso longitudinem usque ad caudam extensam et erectam, firmis spinis suffultam, quam in vaginam recondere potest. Pinna caudae furcata. Tegitur squammulis argenteis, aureo et igneo colore transplendente, praesertim in dorso: in ventre in argenteo thalassinus color transluet.

Z

Pinna

TAB.
XXXII. 1. 2.
Marcgrav.
Hist. Brasil.
lib. 4. c. 2.

Pinna dorsi argentea transplendens et maculis fulcis insignita. Pinnae laterales albae, quae in ventre caerulescentes. Caudae quoque pinna in extremitate caeruleseit. Est edulis.

ACARAVNA, Piscis magnitudine exaequat Paru, sed non est ita latus, et squamulas habet nigricantis coloris. Cauda est bifida, pinna tres digitos longa, duos lata. Paene utramque branchiam etiam pinnam habet, inferius in antica parte duas angu-

stas. Per totum dorsum et per ventrem etiam pinnam utrobique extensam, acutam, continuam, in postica parte corporis circiter unum digitum latam. Os parvum, angustum, denticulis minutissimis. *Oculi* haud magni. In utroque latere prope caudam acutissimum habet aculeum; quos in latera potest recondere et evaginare et alios pisces laedere: quilibet aculeus fere digitum longus osse piscino constans.

Piscis est edulis.

CAPVT II.

De Guaperua, Piranema, et Acarapucu.

TAB.
XXXII. 3.
Marcgrav.
Hist. Brasil.
lib. 4. c. 2.

GVAPERVA Brasiliensibus. Piscis est corpore lato et compresso, quatuor digitos longo, tres lato, ubi latissimus. *Ore* parvulo, denticulis minimis. *Pinnas* habet sex: post quamlibet branchiam unam, parallelogrammi figura: in infimo ventre duas oblongas: in dorso et inferiore ventre extremo longam ac latam, quae in acumen desinunt, subulae figura. *Cauda* quadrata seu potius parallelogramma, unum digitum longa, duas tertias digiti lata. Tegitur squammulis coloris nigri, splendentis instar bombycini, quarum orae (non omnium sed quarundam) fimbrias flavas habent instar semilunularum. *Pinnae* sunt nigrae. Circa os linea crassa purpurei est coloris, et illi perpendiculariter altera supposita. Corpus tres lineae latae ambiunt, quarum duae per latus et posticas pinnas extenduntur. Caudam etiam talis secant linea et ejusdem coloris; una pro fimbria ipsi est, oculorum pupilla nigra, circulo aureo.

PIRANEMA, Piscis mediocris Carpionis seu Percae magnitudine; novem, decem aut undecim digitos longus; latus, ubi maxime, tres digitos aut paulo amplius. Os habet amplum, subrotundum, edentulum quidem, sed acutissimis prominentis asperum: *oculos* magnos instar solidi Hollandici, pupilla crystallina, circulo aureo splendente,

qui superius ad dimidiam partem coloris est miniati. Branchias habet admodum amplas. Pone has in quolibet latere pinnae digitum quidem longae, sed haud latae, et subter has in ventre duae sibi propinquae duos digitos longae et sesquidigitum latae, triangulares, spinis suffultae. A ventris medietate ad caudae exortum ulque pinna protenditur tres et semis digitum longa, unum lata, itidem spinis intertexta, quam abscondere fere potest in rima ad hoc comparata: per universum dorsum, ab occipitis sine ad exortum caudae, pinna extenditur quinque digitos longa, paulum plus digitum lata, tenui membrana constans, duabus et viginti spinis intertexta, quam erigere atque deprimere et fere abscondere potest in rima. *Cauda*, quae a corpore protenditur, sesquidigitum est longa, unum lata, pinnam habet tres et semis digitos latam, et plus quam sesquidigitum longam. Color totius piscis est argenteus laccatus lacca florentina. Squamulas habet minutulas quasi triangulares: in ventre plus albeant, seu argenteo minus laccae intermixtum cernitur.

Capitur in mari et boni est saporis, edulis.

ACARAPVCV, fluviatilis piscis, in sesquipedalem longitudinem excrefcit, ubi latissimus quatuor aut quinque digitorum. Os acuminatum circiter

T.
XX
4.
Marc.
Hist.
lib. 4.

citer duos digitos longam, haud amplum, labia abscondere et contrahere potest, ut solum hiatus appareat, nullos habet dentes. *Oculi* magni, pupilla nigra splendente, circulo ex albo et fulco mixto. *Pinnae* habet septem: unam per dorsi longitudinem ad caudam fere extensam, non latam, quam erigere et spinis sustentare, atque recondere potest: postbranchiales duas, totidem in infimo ventre, unam

post anum: Septimam pro cauda, furcatam quatuor aut quinque digitos longam. Totus splendet squammis argenteis minoribus: in dorso tamen aliquid aurei admixtum: et in quolibet latere sex oblongae maculae caeruleae rufescentes, non ita conspicuae. Pinna dorsi et cauda dilute cinerei sunt coloris, ut et laterales, duae in infimo ventre flavescent paulum, ut et ea quae prope anum. *Edulis* est.

CAPVT III.

*De Pudiano vermelho, Pudiano verde,
et Jurucapeba.*

TAB.
XXXII.
4. 5. 6.
Marcgrav.
Hist. Brasili.
lib. 4. c. 3.

PUDIANO *Vermelho* vulgo, sed rectius *Bodiano*: Brasiliensibus *Aipimixira*, et *Tetimixira*, Piscis mediocris Percae magnitudine. Latitudo corporis, ubi maxima, duorum digitorum prope caudam unius aut paulo plus. Corporis fere aequalis latitudo est. *Caput* parvum, os acutum, superius in anteriori parte tres denticuli acuti, minimi, inferius item, et versus interiora in utraque mandibula alii minimi denticuli. *Oculos* habet paululum eminentes, pupilla nigra, exteriori albo, hinc flavo circulo. *Pinnae* habet septem: nimirum duas plus digito longas, haud latas, post branchias in utroque latere unam: sub his duas junctas in ventre: aliam in ventre versus caudam duos digitos longam, secundum longitudinem adnatam: unam item talem in dorso, tres et semis digitos longam: et septimam pro cauda, quae est quadrata, digitum longa et lata. Tegitur piscis squammis subtilibus, ita arte complicatis, ut ad tactum glaber esse videatur. *Color* totius corporis flavus cum aureo mixtus. Summitas autem capitis et totum dorsum ad media utrimque latera, et fere usque ad finem dorsalis pinnae, purpurei est coloris egregii cum lacca mixti: extrema ora pinnae majoris in ventre versus caudam etiam purpurascit, ut et pinnae illi junctae totaliter: reliquae pinnae flavae cum aureo colore mixtae, ut et totum reliquum corpus. Pars ultima pinnae

majoris in dorso etiam flava ut et cauda. Piscis est edulis.

Pudiano Verde Lusitanis. Piscis oblongus, nimirum decem digitos ab oris extremo ad caudae initium; corpus tres digitos latum, circa caudam autem sesqui. Os acuminatum, haud amplum, anterius in superiori mandibula habens duos dentes acutos, longos; et seriem denticulorum minimorum: inferius in anteriore parte quatuor, longos, acutos, et seriem minorum candidorum. *Oculos* habet parvos, pupilla nigricante, circulo primum aureo, dein exterius albescente. *Pinnae* obtinet septem, nimirum unam per dorsi longitudinem extensam, sex et semis digitos longam, dimidium latam, quam spinis erigere et sustinere potest: post utramque branchiarum unam, duos digitos longam, paulo plus uno latam: sub ventre duas parvas junctas: a medio autem ventre inferiori una tendit paene ad caudae exortum, quatuor digitos longa, unum fere lata: Septima pinna est cauda, quae est quadrata aut parallelogrammi figura, sesquidigitum longa, duos lata.

Totus piscis vestitur squammis latis, quae ita compositae sunt, ut meri cubi sibi apposti videantur; lutei seu aurei coloris ac per totum ambitum linea seu simbria elegantissima azuri seu caerulei coloris. *Caput* superius aureum est cum magna macula coloris ex viridi thalassini, circumdata azureo et azureis flavis subviridibus et albi-

cantibus striis variegatum. *Pinnae* duae laterales seu postbranchiales et duae in ventre albicant, in laterali ambitu caerulea lineola praeditae. *Pinna* dorsalis aurei est coloris et striis undulatis caeruleis secundum longitudinem notata, quae in ventre major ex rufo ad brunum vergit colorem, striis itidem caeruleis secundum longitudinem. *Cauda* rufescit striata thalassino ac caeruleo secundum longitudinem, in extremitate autem paululum virescit.

Piscis insignis coloris et edulis. Capitur in mari.

Juruucupeba, aut etiam *Itaiara*. Piscis longus septem aut octo digitos, duos aut tres latus, ubi latissimus: ore satis patulo, et ex triangulari rotundo lingua angusta, brevi, denticulis minutissimis: oculis rotundis, pupilla crystallina et circulo rubro. Post branchias in utroque latere habet pinnam sesquidigitum longam, quadratam et exterius cir-

cinatam: subter has, duas in inferiori ventre junctas; paulo post occipitium incipit pinna anteriori medietate spinis suffulta, posteriori mollis, quae tendit secundum longitudinem dorfi ad caudam usque, et semper fit latior, prope caudam digitum lata. In inferiore corpore versus caudam etiam pinnam habet haud amplam. *Cauda* constat pinna sesquidigitum longa, plus uno lata et quadrata.

Squammatum piscis, sed squammis ita complicatis, ut laevis esse videatur. Piscis universi color egregie ruber, in ventre autem ex rubro et albo maculatus; in lateribus autem constanter maculas habet puniceas, nigras, varias, majores et minores. *Pinnae* omnes sunt rubrae et nigro maculatae.

Pinguis est piscis et boni saporis, optimus tamen assatus. Capitur in mari inter scopulos. Parieti recens appensus noctu toto corpore clare lucet.

CAPVT IV.

De Jaguaraca, Carauna, Cururuca, et Guatucupa Juba.

TAB.
XXXII.
7. 8. 9.
Marcgrav.
Hist. Brasil.
lib. 4. c. 3.

JAGVARACA. Piscis est mediocris Percae magnitudine, ore acuto, edentulus. Oculos habet magnos, pupilla crystallina nigra, magna et ampla, circulo coloris argentei, et superius maculam sanguineam habente. *Pinnas* habet in lateribus et infimo ventre similes praecedenti pisci: per dorsum vero secundum longitudinem extenditur pinna digitum lata, usque ad unum digitum ab initio caudae, constans tenui membranula undecim spinis acutissimis suffulta, quam potest elevare et substernere pro libitu: atque non solum componere, sed et abscondere in rima cui pinna infidet.

Hanc sequitur alia contigua unum digitum lata, pertingens ad caudae exortum, duos digitos longa, triangularis et superius desinens in acumen. *Caudae* autem pars reliquo corpori subtenfa rotunda est, sesqui-

digitum longa, continens pinnam furcatam, cujus pars inferior duos digitos longa, superior paulo longior. Ad branchias in utroque latere, in quolibet duos habet aculeos, in quorum medio alii sunt minimi: his branchiis et aculeis ferit et vulnerat: ferit etiam cum spina dorsali et cum iis, quae sunt in infimo ventre, ad quarum singularum latus aculeus est satis longus, et quidem in pinna prope caudam in infimo ventre spina est unum digitum longa.

Totus piscis tectus est squammulis eleganter dispositis; et quaelibet squammula in ambitu minutissime est ferrata. Color totius corporis est argenteus, in ventre plane albicat. *Caput* superius incarnati est coloris, et hispida testa munitum. *Pinnae* omnes coloris sunt dilute incarnati: ea autem, quae in dorso spinis suffulta, prope spinas auro est umbrata.

Caro

T
XXX
Idem
c. 4.

Caro pinguis et boni saporis, praefertim si piscis affetur. Capitur in mari inter scopulos.

Carauna. Magnitudinem et figuram habet ut *Jurumcapeba*, differt tamen capite et colore corporis. *Pinnas* quoque eodem modo positas habet ut ille. *Os* autem obtinet lunatum; dentesque habet acutissimos, sed minutos: *Branchias* amplas, quae aculeis in postica parte sunt munitae. *Oculi* versus fummitatem capitis in lateribus positi non longe ab invicem haud magni, pupilla ovali nigra, quam ambit circulus ruber. Squammulis in universum vestitur lunatis, coloris miniati per totum, et ubique punctula nigra, magnitudine seminis papaveris insparfa habet, praeterquam in ventre.

Capitur in mari inter scopulos: estque edulis, molli admodum carne atque boni saporis.

Cururuca, species *Corvinae*; Piscis fluviatilis, sesquipedem longus, corpore oblongo; ore satis amplo, oculis mediocribus, nigris. *Pinnas* habet septem: unam per dorsum longitudinem ad caudam fere protensam, quae divisa est et prior pars latior, tres digitos ferme; et totidem longa, triangularis, spinis suffulta, posterior longior, sed exilior. Cauda fere quadrata. Squamas habet mediocris magnitudinis argenteas cum auro et subfusco paucumixtas, praesertim in dorso et lateribus. Pinnae in dorso et lateribus ac

cauda, cinereae; in medio ventre flavescunt, et fuscescunt. Edulis est.

Guatucupa Zuba, in duorum pedum longitudinem excrescit, dorso paulum incurvato. *Os* habet triangulare, acuminatum, dentes parvos acutissimos. *Oculos* magnitudine stufieri Hollandici, pupilla magna, nigra, splendente circulo rubro. *Pinnas* habet molles sine spinis in lateribus; nimirum unam in quolibet latere, post branchias, angustam, duos et semis digitos longam: duas tales junctas et ventre subter illas unica spina munitas: et unam prope anum digitum longam ac latam, unica quoque spina armatam. Ante medium dorsum versus occiput, incipit pinna desinens ad caudae initium, quinque digitos longa, unum fere lata, quae duabus et viginti spinis erigitur: cauda duos paene digitos longa, unum lata, pinnam habet plus uno digito longam et quatuor latam paululumque exterius versus interiora arcuatam. Vestitur squammis paulo majoribus, coloris argentei et striis flavis et ex argenteo rufescentibus, secundum longitudinem extensis a capite ad caudam usque. In utroque latere etiam a capite ad caudam eminens linea tendit. *Caput* ex argenteo, rufo, flavo mixtum. Pinnae albae sive argenteae, caudae pinna rufa: venter albus.

Capitur in mari inter scopulos. Boni est saporis, et lingua et caro circa mandibulas longe optimi ut in Carpione.

CAPVT V.

De Pira Jurumenbeca, Tamoata, Acara, et Pira Pixanga.

TAB.
XXXII. II. 12.
Idem I. 4.
64.

PIRA JURUMENBECA vulgo *Bocamolle*, quia molli ore et aquis extractis statim moritur: vivit in mari in coeno: oblongus piscis haud latus: novem aut decem interdum pedes longus, duos et semis latus, ubi latissimus. *Os* habet elevatum: quod ampliare et rotundare potest: oculos magnos, pupilla crystallina, circulo ex argenteo et brunno mixto. *Septem* habet pinnas, duas angustas postbranchiales, duos digitos longas: duas in infimo ventre junctas, duos fere

digitos longas, unum latas, unam post anum firma spina suffultam: sextam per dorsum extensam et bisectam; anterior ejus pars sesquidigito longa, unum lata, triangularis, quam erigere et in rimam recondere potest, mollis et translucens, altera pars usque ad caudam fere porrecta, tres digitos longa, semidigitum lata, itidem mollis. Septima est cauda, duos fere digitos longa, sesquidigitum lata, figura pentagoni, cujus basis inserta in corpus.

Z 3

Squam-

Squammas habet toto corpore argenteas, splendentes, mediocris magnitudinis: in dorso viridis et aureus color transplendet. *Pinnae* argenteae et in medietate exteriori aureae. In quolibet latere linea tendit paulum clara, etiam argentei coloris ut reliquum corpus.

Edulis est et boni saporis.

Idem l. 4.
c. 5.

TAMOATA, Lusitanis Soldido (quia armatus) piscis fluviatilis seu aquae dulcis, edulis. Longitudo corporis ab occipitio ad initium caudae trium et semis digitorum; longitudo capitis unius digiti; latitudo paulo major. Crassities corporis; ubi maxima, nimirum post occipitium, trium, circa caudam duorum. *Caput* latum ranae ferme modo; os haud amplum; ad cuius quodlibet latus filum habet unum digitum longum instar barbae, os edentulum. *Oculi* minimi crystallini, magnitudine seminis papaveris, circello aurato cincti. *Pinnas* obtinet octo; ad quamlibet branchiam unam, digitum longam, firmam instar cornu in uno latere, directe a latere protensam: duas in infimo ventre, non ita firmas at ejusdem magnitudinis: unam in medio dorso, alteram in eodem dorso prope caudam, minimam: unam parvam in infimo ventre prope caudam et octavam pro cauda, digitum longam et latam. Totum caput superius tegitur testa dura instar clypei: et universum corpus vestitum est lorica ex oblongis squammosis corporibus composita: suntque haec corpora per ambitum minutissime serrata et quadruplici ordine tota lorica disposita: id est, coeunt partes seu squammae loricae in utriusque lateris medio, in dorso et in infimo ventre. Color totius piscis obscure ferreus, praesertim in capite. Carne bona est.

Piscis hic aqua carens in fluvio ubi est, tempore sicco, per terram abit ut aquam quaerat.

Idem l. 4.
c. 6.

Acara Pinima. Piscis est latus, dorso incurvato, sex aut septem digitos longus, quatuor latus, ubi latissimus, parvi Carpionis figura aut verius Percae milnicae. Os habet haud amplum, denticulos minutissimos:

oculos satis magnos pupilla nigricante transplendente, circulo rubro, fusco et albo: *Pinnas* septem; unam per totum dorsum extensam et continuam versus anteriora minus uno digito latam, versus posteriora latiore: huius pinnae medietas anterior spinis suffulta est et illam in rimam potest recondere: post branchias in utroque latere unam duos digitos longam, haud latam, in medio ventre duas junctas semidigitum ferme longas firma spina sustentatas: inter anum et caudam inferius itidem unam firma spina munitam: Septima pro cauda est furcata, plusquam sesqui-digitum longa, totidem lata.

Totus vestitur squammulis argenteis ex auro splendentibus: in quolibet latere septem magnas habet strias secundum longitudinem ad caudam usque extensas, coloris fusci splendentis (in quibusdam aurei seu lutei) a summo item capite per utrumque oculum ad extremitates oris, in quolibet latere capitis lata stria nigra descendit, ad cuius oram aliquid caerulei admixtum est. Ultra harum striarum exortum in dorso, nimirum ubi pinna dorso initium sumit, itidem per quodlibet latus descendit nigra stria usque ad exortum pinnae lateris seu oram branchiarum. Omnes pinnae et cauda coloris sunt lutei seu aurei splendentis. Capititur in mari inter scopulos: et est edulis atque boni saporis.

Pira Pixanga, Belgis Gatvisch, quia in initio antri inter scopulos degit in mari. Longus est novem digitos, ab initio oris ad exortum caudae. *Cauda* duos digitos longa. *Os* sesquidigitum amplum, minutis sed acutissimis denticulis praeditum. *Caput* haud magnum: oculi magni, prominentes, pupilla coloris instar Turcoidis optimi, circulo nigro, cum aureo et sanguineo mixto. Branchiae in triangularem figuram desinunt, ampla et acuta spinula praeditae. *Pinnas* habet septem: unam per totius dorso longitudinem extensam, unum ferme digitum latam, et in postica parte latiore, cuius prior medietas undecim firmis spinis sustinetur, posterior est mollis.

Post

Post branchias in utroque latere unam, duos digitos longam et totidem latam, subrotundam et carnosam: quas junctas in medio paene infimo ventre, unica spina singulas firmatas: unam mediocrem post anum spina munitam. Septima est pro cauda, duos fere digitos longa et totidem lata, non secra sed extremo ambitu subrotunda. Tegitur squammulis parvulis per totum corpus, ad tactum glaber, nisi a cauda versus caput digitis fricetur. Totum corpus, caput, pinnae, cauda ex albo flavescent: et per totum variegantur maculis sanguinei coloris diluti; rotun-

dis, magnitudine seminis cannabis: quaedam etiam in ventre majores. Pinnae eodem modo maculatae in ambitu suo obscurius rufescunt. Figuram fere Auratae habet. Edulis est ac boni saporis.

Captus per trihorium extra aquam potest vivere: bihorium postquam mortuus esset, aperiebam illum et cor adhuc movebatur exemptum: cor situm erat statim post fauces, et aspera arteria in id inferebatur, eratque digitum remotum a reliquis visceribus per mediastinum; minimum utique et vix granum tritici aequans etiam quando spiritu inflatur.

CAPVT VI.

De Vubarana, Capeuna, et Acarapitamba.

TAB.
XXXIII.

1. 2. 3.

Idem H. B.

1. 4. 6. 7.

VUBARANA. Piscis figura corporis Truttae nostrati similis, ubique ferme aequalis crassitie, paulum tamen in dorso exaltatus, versus caudam autem angustior. Corpore oblongo, quadrante cylindraceo: pedalis longitudinis, femipedem crassus. *Caput* acuminatum seu coactum, haud magnum: oculi stufi magnitudine, pupilla nigra, circulo primum aureo, exterius argenteo: *Os* edentulum et lapis illi pro lingua. In medio dorso unam habet pinnam duos paene digitos longam, unam anteriorem latam, trapezii figura, non tamen duris spinis firmatam. Post branchias in quolibet latere versus inferiora parvam pinnam oblongam et angustam obtinet, et duas tales laterales ad infimum ventrem e regione dorsalis: prope anum unam parvam. *Cauda* constat pinna furcata instar harengi, plus duobus digitis longa. Squammulas habet ordine lineari secundum longitudinem corporis positas, ita affabre, ut ad tactum quaque versus glaber videatur. Superne si aspiciatur olivacei est coloris, at eminens aut lateraliter si intuearis, plane argenteus ac splendens videtur, et dorsum caerulescit ex argenteo: venter plane albus: branchiae ita glabrae sunt, ut laminae argenteae videantur.

Assatus boni est saporis, nec opus est desquammare: coctus non ita

commodus ob multitudinem spinarum per carnem disperfarum.

CAPEUNA. Piscis corpore oblongo non lato, qui in septem digitorum longitudinem excrescit. *Os* illi obtuse acuminatum; habetque in superiore atque inferiore mandibula unam seriem minimorum denticulorum: tota cavitas oris cum lingua sanguinei coloris insignis: *Oculi* illi parvi, stufi magnitudine, crystallini, circulo partim argenteo colore variegato. *Pinnas* obtinet septem: in quolibet latere post branchiam unam oblongam, tenuem quasi triangularem: duas triangulares in infimo ventre; unam post anum firma spina munita: unam per dorso longitudinem excurrentem, cujus anterior medietas spinis munita, quem recondere potest, posterior mollis et sine spinis: cauda bicornis, molli pinna. Tegitur squammulis parvis argenteis, in quibus aliquid aurei transplendet. In quolibet latere habet duas lineas crassas aurei coloris, unam a summitate oris per oculos et medium latus tendentem ad caudam, alteram magis superius per dorso latum pergentem. In summitate capitis livescit. Pinnae omnes sunt cinereae: *Venter* albus ut et ejus pinnae.

Coctus boni est saporis. Capitur in mari inter scopulos.

ACARA

Idem. Lib.
4. cap. 8.

ACARA PITAMBA, Piscis oblongo corpore ut nullus seu barbatus, in duorum pedum aut etiam majorem longitudinem excrescit: *Os* habet minutum et dentes: *Oculos* amplos, pupilla crystallina, circulo miniato: *Pinnas* septem; unam a summitate dorsi tendentem ad exortum caudae fere, spinis suffultam, digitum latam aut paulo amplius: post quamlibet branchiam unam tenuem et longam; subtus in ventre duas junctas, et prope anum unam: *cauda* constat pinna quinque digitos longa, quae in duo obliqua cornua definit. *Squamis* totus vestitur modo Carpionis, eleganter ex purpureo caeruleis. In utroque latere in medio ab oculis ad caudam tendit linea sesquidigitum lata; aurei coloris, per totum autem dorsum et latera usque ad hanc lineam puncta aurea majuscula habet: sub linea in lateribus subtiles lineas aureas seu flavas, secundum longitudinem. Venter albicat. Pinnae la-

terales et ventris ex albo flavescent. Dorsalis pinna et tota cauda aurei sunt coloris.

Optime sapit assatus, et melius quam coctus. Pinnae ejus lucent noctu. Capitur in mari.

Hic piscis a crustaceo quodam animalculo vexatur, sesquidigitum longo, digitum crasso, figurae oblongae, ut cauda Gammari et eodem modo formato et crustato: constat autem septem juncturis, et habet quatuordecim brevia crura, unguiculis acutis praedita, in quolibet latere septem: anterieus corpusculum paululum ampliatur. *Corpus* molle est sub crusta instar cochleae lenta cute obductum: nec oculi nec os apparent. Hoc animalculum ori piscis se ingerit et unguiculis suis arcte faucibus inhaeret, nec unquam piscis se ab illo liberare potest. Postero die adhuc vivebat capto pisce et pridie mortuo; in totum albi est coloris.

CAPVT VIII.

De Jaguacaguare, Curimata, Tareira, d'Alto, et Tareira de Rio.

TAB.
XXXIII. 4.
5. 6. 7.
Idem. lib. 4.
c. 8.

JAGUACAGVARE, Lusitanis *Jaque-ta*, id est, interula, a colore, quia nigritae ejusdem coloris amicumtur. Piscis instar Percae nostrae latus et obrotundus, ad summum octo digitos, quinque aut sex latus, *Os* habet parvum, cum minutulis dentibus ordine digestis: *Oculos* mediocres crystallinos, circulo fusco: *Pinnas* porro septem, unam a medio dorso ad exortum caudae protensam, spinis suffultam anteriore quidem parte semidigitum latam, posteriori latiore et in trianguli figuram desinentem. Duas post branchiales, duas in inferiori ventre; unam post anum latiusculam: caudam denique duos digitos longam, parallelogrammi figura, quae in duo cornua definit. Squammis vestitur, instar percae, majusculis; quae e cinereo caeruleae sunt. A dorso autem per latera latae lineae descendunt ad ventrem nigrae, in quolibet latere quinque. Superius caput quoque nigrescit: venter vero albescit atque erubescit. Pinnae

omnes e cinereo caeruleae sunt, et quodammodo nigricant versus extremitates. Tota denique cauda nigra est. Edulis est piscis.

Haud male convenit cum Mormyro Gesneri, nisi quod Icon in eo differat, quod in Mormyro Gesneri plures lineae nigrae vel pullae a dorso ad ventrem per latera descendant.

CVRIMATA. Piscis Carpioni, figura, colore, carne valde similis: sesquipedem longus, quatuor et semis digitos latus: *capite* Carpionis; *ore* rotundo et edentulo: *corpore* oblongiori, et squammis majusculis. *Pinnas* habet septem praeter caudam; mirum duas postbranchiales, duas in medio ventre inferiori, unam post anum; et unam plane parvulam parallelogrammam huic oppositam in dorso; unam denique in medio dorso, magis longam quam latam. Totus piscis coloris est argentei ut Carpio, et ejusdem saporis. Non capiturnisi in dulcibus aquis.

T A-

Idem H. B.
l. 4. c. 9. **TAREIRA d'ALTO**, id est marinus, piscis tereti corpore, decem digitos longus (reperiuntur et majores) quinque crassus, ubi crassissimus, nam versus posteriora sensim minuitur. *Caput* habet colubrinum, supra oculos in duo tubera elatum: oculos pupilla nigra, circulo flavescente; os acuminatum satis amplum, interius flavum denticulis acutissimis munitum, quales et lingua habet. *Pinnas* obtinet octo, nimirum in quolibet latere post branchias unam, uno plus digito longam, trientem latam, directe a latere protensam: post has interstitio paene sesquidigiti in infimo ventre duas junctas figura trapezii, duos digitos longas et totidem fere latas in extremitate: versus caudam in infimo ventre unam duos digitos longam in corpore extensam, sed plane angustam, supra hanc in dorso parvula est instar cuspidis cultelli: in medio dorso una paene quadrata, duos digitos lata, plus uno longa: Octava est cauda vix sesquidigitum longa et furcata. *Pinnae* autem instar foliorum papaveris sunt tenues, et mollibus spinis sustentantur. *Squamulis* vestitur peltatis, ita affabre compositis, ut ad tactum glaber videatur. Venter totus albicat: latera et dorsum secundum longitudinem lineas habent alternatim flavas et virides. *Orae* squammularum circumcirca brunnae sunt, et videntur, quasi rhombi ordine positi essent, brunis lineis circumscripti, et ac si per unum ordinem tenderet linea, flava, per latera viridis. Pinna in dorso secun-

dum longitudinem strias habet brunnas reliquae flavas *Cauda* itidem striata brunno. Caput superius maximam partem brunnum. Piscis assandus, nam coctus non ita bonus est. Sapore autem multo antecellit Tareira do Rio, qui multas habet spinas.

TAREIRA do Rio, i. e. fluviatilis, oblongo corpore, dorso recto, ventre paululum protuberante: inferior illius mandibula longior superiori: dentes habet acutissimos et inter eos duos longiores in medio inferioris mandibulae, et quatuor tales in superiore: mordet vehementer: *Oculi* satis magni, prominuli, pulchri, pupilla atra, caetera nigri. *Caput* Lucii capiti parum simile. Longus est piscis quindecim aut sedecim digitos. *Pinnas* habet sex: nimirum duas oblongas post quamlibet branchiam unam, duas junctas oblongas in infimo ventre, unam post anum parallelogrammi figura; unam in medio dorso magnam, rectam, parallelogrammam, plus tribus digitis longam, duobus latam. *Cauda* parallelogramma pinna constat, duos et semis digitis longa, sesquidigitum lata, in extremitate circinata. Totus tegitur squammis satis magnis, fuscis in dorso et lateribus; verum in lateribus fuscum argenteo est variegatum, ut ita per fuscum argenteum videatur. *Caput* tegitur dura testa fusca. Venter totus albicat. *Pinnae* omnes fuscae, sed nigro undulatae transversum ut Nisi cauda: itidem et cauda. Capitur in fluviis. Edulis est, sed multas habet spinas.

CAPVT VIII.

De Piratiapia, Ceixupira, et Piquitinga.

TAB.
XXXIII. 8.
10.
Idem H. B.
l. 4. c. 9. **PIRATIPIA** piscis est oblongo corpore et satis crasso, interdum tantam magnitudinem acquirit, ut quinquaginta libras aequet: *Oris* pars inferior longior superiori. *Denticulos* habet acutos, inordinate positos et tota oris cavitas cum lingua est rubra. *Oculi* prominentes, pupilla crystallina ovali et circulo rubro. Ante utrumque oculum habet foramen. *Branchiae* desinunt in triangularem figuram, et sunt amplae. A summitate dorsi ad caudam usque extenditur pinna, quae ad medietatem anteriorem spinis furrigitur,

reliqua medietas est mollis. In inferiori corpore prope anum etiam pinnam mollem habet obrotundam: in quolibet latere post branchias unam, et duas in infimo ventre junctas, oblongas. *Cauda* fere quadrata est, at in extremitate paulo latior quam in exortu. *Squamis* vestitur parvis. *Dorsum* et infimus venter cinnabarii sunt coloris, latera ex gryseo fusciscunt.

In totum praeterea est maculatus, et in dorso quidem maculas habet majores nummo misnico, ex gryseo fuscas, in lateribus vero et infimo ventre mi-

A a

nores

nones ejusdem coloris. *Pinnae* omnes cinnabarii coloris, in extremis oris lineam albissimam habentes, atque eam fimbriam latam nigerrimam. Postbranchiales pinnae totaliter cinnabariae sunt sine fimbria nigra aut alba. Dorsalis pinnae medietas anterior tota rubra, reliqua fimbriata albo et nigro ut reliquae. Optimi saporis carnem habet si coquatur.

CEIXYPIRA, acquirit interdum longitudinem novem ac decem pedum, atque crassitiem corporis humani, corpore oblongo et capite atque figura corporis Tuberoni haud abfimilis. Quem describo tantum duos pedes erat longus cum semisse. Erat illi caput compressum et latum, septem digitos longum et fere quinque latum: Os haud inaplum pro mole corporis, parabolicae figurae, edentulum, prominentis tamen acutissimis confertim repletum: lingua lata: oculi albi haud magni, paulo majores duplo stusero Hollandico, pupilla crystallina. *Branchias* habet satis amplas: *Pinnas* septem, nimirum post quamlibet branchiam unam, directe a latere protensam triangularem, semipedem longam, duos et semis digitos latam, ubi latissima. Interstitio fere sex et semis digitorum ab occipito in medio dorso incipit pinna quatuordecim digitos longa, in initio triangularis, et quatuor digitos alta, hinc sensim minuitur, et ad caudam ferme pertingit, ibique triangulo definit. Huic opposita est ejusdem figurae una in infimo ventre, undecim digitos longa, definens cum superiore, sed non cum illa incipiens. Infra duas postbranchiales in infimo ventre duas habet junctas, quamlibet tres et semis digitos longam et sesquidigitum latam. Septima pinna est cauda, incipiens duorum digitorum interstitio a fine dorsalis et ventris, bicornis, superius cornu fere octo digitos longum, inferius paulo brevius, nimirum septem digitorum. *Pinnae* omnes anteriores spinas habent, sed molles. In intersti-

tio inter occiput et dorsalem pinnam, octo osseos triangulares aculeos prominentes obtinet, quos recondere in carne et erigere potest, ac pro armis usurpare. Ante quemlibet oculum, intervallo unius digiti foraminulum habet duplex. *Caput* osseum et glabrum. Totum corpus exiguis squammulis vestitur, ita ut totus piscis glaber videatur. Colore totus est niger, excepto tamen ventre, qui albissimus instar cretae; in lateribus (inter album et nigrum) paululum canescit nigredo, caetera, ut dictum, nigerrima. *Pinnae* omnes nigrae, exceptis duobus infra post branchiales in infimo ventre quae albae sunt, oris nigricantibus. In utroque latere piscis linea quaedam profundior reliquis squammulis tendit ad caudam usque; ejusdem cum corpore coloris.

Piscis gravis ac pinguis est, ac pro optimo habetur inter omnes in Brasilia, praesertim quando adhuc mediocris est magnitudinis. Capitur in Mari.

PIQVIRINGA est duos, aut paulo plus digitos longus, figurae paene ut *Piabucu*, a quo non multum differt, ut dicam. Os habet parvulum, sed quod ample aperire et rotundare potest: *Oculos* satis magnos, nigros, circulo argenteo: *branchias* amplas: *pinnas* sex et septimam pro cauda: nimirum duas postbranchiales, triangulas, inferius positas: duas junctas in medio infimo ventre: unam triangularem in medio dorso, unam post anum: cauda constat pinna furcata. Color capitis argenteus splendens, superius olivaceo imbutus. Tegitur squammulis albis, in dorso tamen olivaceus color translucet. *Pinnae* omnes albae. Differt a *Piabucu*, quod ille paulo major evadat, et linea illius lata non splendeat, cum reliquum corpus splendeat, quod in hoc contrario se habet. *Piabucu* etiam pinnam habet in dorso prope caudam, qua hic caret. Caeterum caro similis, edulis.

CAPVT IX.

De Camuri, Guaracapema et Miripera.

CAMURI Lusitanis *Robalo*, piscis est figura corporis similis atque etiam duos pedes longus. Lupo nostro ore, crassus plus uno pede, ubi crassissimus:

TAB.
XXXIII.
Idem l. 4.
c. 10. et 11.

finus: *caput* sesquipedem paene longum: *os* semilunare, in medio paulum acuminatum, sex digitos longum, sed quod magis dilatare atque rotundare potest, ita ut circumferentia ejus fiat tredecim digitorum: *oculos* habet dupli stufieri magnitudine, pupilla crystallina, circulo aureo: *Pinnas* octo; nimirum duas in dorso, priorem tres digitos longam et paulo plus latam, firmis spinis sustentatam, quam in rimam recondere potest: alteram huic magnitudine parem, sed spinis destitutam, nec habentem quo condatur: duas postbranchiales, paulo plus tribus digitis longas, duas in infimo ventre quatuor digitos longas, duos et semis latas, unam talem post anum; octavam pro cauda, quae est furcata, quinque digitos longa, sex lata. *Squammis* habet ut *Carpio*, coloris argentei, splendentes, in dorso autem et lateribus aureus admisceatur. Venter plane albicat: *Pinnae* sunt aurei coloris, quibus aliquid fusci admixtum est, in quolibet latere superius a fine branchiarum usque ad medium exortus caudae, ductam habet lineam crassam, nigram.

GVARACAPEMA mas est Dordae. Piscis compresso corpore et latus, licet non ita crassus. *Caput* desinit in figuram quadratam, estque in fronte ita in aciem educum, ut facilius fluctus maris natando secare posset. In sex, aut septem pedum longitudinem excrescit: latitudo sive altitudo, ubi maxima, nimirum versus anteriora et pone caput, sesquipedalis. *Os* habet haud ita amplum, pro magnitudine corporis, mandibulas compressissimas, denticulos acutos. Paulo supra os, et quidem versus ejus interiora, oculi positi inferiori loco, ne nimirum in aquis imperiose ageret, qui alias linceus. *Oculi* autem sunt magni, rotundi, pupilla crystallina, caeterum argentei coloris. Branchias habet amplas: *Pinnas* septem, nimirum unam insignem a summitate capitis per totum dorsum extensam usque ad caudae exortum, latam in medio septem aut octo digitos, quae sensim minuitur, constans membrana ad tactum coriacea, et spinis mollibus interius sustentata:

hanc natans in aequore erectam tenet. A medietate infimi ventris ad caudae initium itidem pinna producit, sed vix unum digitum lata, in exitu triangulata: post utramque branchiam pinnam habet oblongam octo vel novem digitos: sub his in infimo ventre duas propinquas paulo longiores. *Cauda* circiter sesquipedem longa in duo cornua ampla distenditur. Squammulis minimis vestitur totus, quaeque ad tactum vix sentiuntur; ita ut glaber videatur. Color in capite, dorso, lateribus ex viridi et argenteo mixtus, uti et in pinnis, in ventre vero albicat. Per totum autem corpus (nimirum latera, dorsum, caput) maculis variegatus caeruleis, variae magnitudinis, milii, grani hordeacei, eryi. Carnem habet siccam, boni saporis.

Velocitate natandi superat porcos marinos, et eodem modo saliendo progreditur. Velcitur pisce longo vulgo *Petumbo* appellato.

MIIVIPIRA et *PIRABERE* Brasiliensibus, *Peixe volador* Lusitanis. Piscis est volans, vel hirundo piscis: variae est magnitudinis: major erat *Halece*, quem hic describo, et formae rarioris. Figuram corporis habet instar *Zandae* Pomeranorum teretem et posteriora versus acutiorem. Totius longitudo ab ore ad finem caudae tredecim digitorum; crassities, ubi maxima, nimirum circa exortum alarum, septem fere digitorum, ad exortum autem caudae duorum. *Caput* crassum habet, superius compressum et latum, nimirum superius fere duos digitos et quasi in tubera supra oculos elatum, os non ita magnum, edentulum, et ossa ejus paulum serrata instar limae. *Oculi* magni, rotundi, stufero Hollandico aequales, pupilla nigra, circulo flavo, et exterius altero fusco. *Pinnas* habet sex cum cauda; duas in dorso, unam parvulam in medio, paulum tamen versus anteriora, alteram post hanc duos digitos longam, sesquidigitum latam, tenuem, at octo spinis suffultam; duas robustas in infimo ventre, subter ilia, duos et semis digitos longas, firma spina constantes sed angustas, et unam parvam in inferiore corpore ex opposito majoris in dorso: septima est cauda, duos digi-

digitos longa, totidemque lata et furcata. Praeterea habet duas alas magnas, in quolibet latere unam, habentes exortum suum sesquidigitum fere post oculos, post branchias paulum; estque alarum longitudo septem digitorum, latitudo in exortu plus uno, in extremitate sex digitorum: constant alae tenui membrana instar chartae purae (Postpapier) ex albo seu cinereo subfusci coloris: habent autem aliquot plicas et sustentantur spinis tenuibus per longitudinem extensis. Ad utramque alam in initio ejusdem parva quasi ala exit, duos et semis digitos longa, sed plane angusta et sua spina munita. Totum caput cum initio dorsi (ab ore nimirum ad quinque digitos numerando) vestitur testa ossea, dura, quae versus suum finem dupliciter divisa in duos aculeos definit quasi spinas. Branchiae autem ad duos digitos extenduntur in aculeos usque subalis. Totum autem corpus vestitur squammulis elegantibus, ordine dispositis, quae in ventre triangulares, in lateribus et dorso verius ellipticae figurae. In ventre autem ita dispositae sunt

ut piscis ad tactum glaber videatur: at in lateribus et dorso quaelibet in sui medio habet tuberculum, ita ut ordine naturae dispositae in recta linea, repraesentent lineas rectas, elatas, tuberculatas. In toto ventre albicat, in lateribus et dorso subfuscus, et splendens ut Harengus. Spinae, quae alas sustinent, et per eas extenduntur, etiam albicant. Alae ipsae ex cinereo fuscescentis sunt coloris, maculis, nigricantibus variegatae. Volat hic piscis super aquas instar Hirundinis per spatium quantum scopeto pertingi potest: nimirum usque dum siccescant alae, tunc enim iterum aquae se immittit alas humectandi gratia, et denuo volat. Natura autem huic pisci alas dedit, ut se salvare posset, dum hostis ejus Dorada magna caterva ipsum persequitur. Saepissime mille eorum simul volantes vidi in Oceano Tropicis interjecto: interdum etiam volando incidunt in naves, ut nobis etiam factum memini. Caro boni est saporis cocta. Actum et de Hirundinibus superius, sed quia hujus Leon ab illis diversa, addere et hanc placuit.

CAPVT X.

De Guaibi Coara, Guaperua et Piraya.

TAB.
XXXIV.
Marcgr. H.
Brasil. l. 4.
c. 12.

GV A I B I C O A R A Brasiliensibus, *Buraco de Velha* Lusitanis; Piscis est corpore latiusculo; dorso elevato et a capite arcuato, duodecim aut quatuordecim digitos longus, quatuor latus, ubi latissimus. Caput et os acuminatum, satis amplum, habens in utraque maxilla seriem minimorum denticulorum, linguam conspicuam; quae una cum cavitate inferiori oris, sanguinei est coloris: Oculos stufieri magnitudine crystallinos, circulo coloris ex aureo et fusco mixti. Pinnae obtinet septem, nimirum post branchias in quolibet latere unam, quasi triangularem, mollem: in infimo ventre duas junctas: unam post anum duplici spina munitam: per dorsum autem una extenditur, cujus medietatem anteriorem undecim spinae erigunt, quam recondere potest in cute, posterior medietas mollis et sine spinis. Cauda constat pinna bicorni, et parallelogrammi figura a corpore ex-

tenditur. Squammas habet mediocres, instar Percae, argenteas, quae per oras sunt melini coloris, et aspectu referunt meros cubos: in occipitio et dorso summo squammae ex argenteo caerulefcunt, et per oras itidem sunt melini coloris. Totum autem caput superius et ad latera est aurei coloris, striis caeruleis secundum longitudinem variegatum. Pinnae omnes melini sunt coloris, exceptis duabus in infimo ventre, quae magis albescent: per latus autem utrumque versus dorsum secundum longitudinem tendit linea melini coloris ad caudam usque. Piscis boni saporis coctus: capitur in mari inter scopulos.

G V A P E R V A Brasiliensibus, *Peixe Porco* Lusitanis, Graecis καίπρος. Ab ore ad initium caudae quindecim digitos longus, in medio ubi latissimus, octo latus: corpore paulum compresso ac lato: dorso arcuato, ventre adhuc magis curvo: capite porcino: den-

dentibus caninis, albis, longis; octo in qualibet mandibula, duo medii tam inferius quam superius longiores sunt reliquis: dentes inferioris mandibulae aliis quasi brevioribus sustentantur. Os subrotundum, angustum: quatuor fere digitorum interstitio ab ore superius sunt oculi, sesquidigitum a se invicem distantes, majores grosso mifnico (et ante eos quasi vestigium foraminis) pupilla crystallina, circulo aureo maculato caeruleo. Branchiarum loco rimam habet duos digitos longam, plus uno latam. In dorso tres paene digitos post oculos, duo habet cornua, unum pennam olorinam crassum, tres digitos longum, quod versus posteriora paulum inclinatur, alterum parvum per membranam alteri adnexum, utrumque in rimam recondere potest demissum. Trium et semis digitorum intervallo post haec pinna est, in initio ferme triangularis, hinc magis magisque angustatur ad caudam fere, quinque digitos longa, initio paulo plus duobus lata: et e regione in infimo ventre talem, initio duos et semis digitos latam, magis magisque arctatam versus caudam. Cauda quadrata figura a corpore extenditur, et pinnam habet quatuor digitos latam, duos longam, quae in duo cornua dilatatur, ut totius longitudo sit quatuor digitorum. In medio inferioris corporis parvam habet pinnam et ante eam cornu sesquidigitum longum. Pinnae omnes sustentantur spinis, et sunt caerulei coloris; venter albicat. Squammis vestitur elegantibus, in superficie sua punctulis thalassinis cum caeruleo indico umbratis, in dorso magis caeruleis. Ab oris summitate in utrumque latus ad pinnas postbranchiales, semilunari figura, duae lineae crassae caeruleae, unius digiti intervallo, ducuntur. Comeditur assatus, coctus non valet.

Dedimus hujus et in superioribus descriptionem, sed quae cum isto non convenit.

PIRAYA et PIRANHA Brasiliensibus: Piscis pedalis longitudi-

nis, lato corpore circiter sex digitos, ubi latissimus: dorso incurvato, capite obtuso ut Dorada. Oris hiatus parabolicus, quod exacte claudere potest, habet labia parva, quibus dentes tegit; obtinet enim tam superius quam inferius ordinem dentium triangulorum, alborum, acutissimorum, quatuordecim in qualibet mandibula (minores habent duodecim) quibus uno morfu partem carnis ex quacunque parte hominis potest abripere, quasi novacula esset abscissa: Si quis ingrediatur aquam, vel saltem immittat pedem vel manum, statim ab illo laedi potest, ita sitiens est sanguinis et cupiens carnis humanae, quare caute ab illo cavendum. Oculos habet rotundos, parvos, crystallinos pupilla nigra, et inter illos duo foraminula seu spiracula: branchias amplas, exterius duras et osseas: sex pinnas et septimam pro cauda: duas nimirum postbranchiales paulum elatas a ventre infimo, duos digitos longas, unum latas: in medio infimo ventre duas junctas parvulas, vix unum digitum longas et angustas: e regione harum in medio dorso incipit pinna, et ad duorum et semis digitorum longitudinem extenditur versus posteriora, paulo plus uno digito lata: duorum autem digitorum interstitio a parvulis in infimo ventre incipit pinna firma spina anterieus munita, caetera mollis et maximam partem squammulis tecta, et paulo plus duobus et semis digitis longa, extenditurque ad exortum caudae, unum digitum lata: exortus caudae sesquidigitum longus, ipsa bicornis, et quodlibet cornu in exitu areuatur. Squammulis tegitur: tota summitas capitis dorsum et latera usque eo si linea ducatur a postbranchiali pinna ad medium pinnae squamosae, coloris est cinerei diluti cum paucis caeruleo mixti, ac squammula quaelibet fimbriam habet ignei et caerulei coloris transplendentis, reliquum laterum seu inferior pars et venter coloris sunt flavi obscuri, ut et capitis inferior pars, ac pinnae postbranchiales et omnes infimi ventris.

Pinna dorsalis et cauda coloris est e cinereo caeruleo.

Edulis est, et carnem habet albissimam, paululum siccam et boni saporis. Saepissime comedi. Haec species maxime gaudet coenoso fluvii fundo.

Pyrayae alia species hic reperitur magnitudine et figura plane similis priori, excepto quod parvulam adhuc pinnam habeat squammatam inter dorsalem et caudam, et quod colore differat: nimirum summitas capitis, totum dorsum et laterum superior pars eo usque, si linea ducatur a pinna postbranchiali ad medium pinnae squamosae, coloris sunt aurei cum cinereo mixti, et caeruleo transplendente.

Capitis inferior pars, reliquum laterum et infimus venter insigni colore croceo fulgent, cui aureus per-

splendet. Eiusdem coloris croceo-aurei sunt pinnae postbranchiales et infimi ventris. Dorsales duae et cauda cinerei diluti cum paucis caeruleo mixti, ut et dorsum.

Haec species magis gaudet arenoso fluvii fundo. Edulis est ut prior.

Reperitur et alia *Pyrayae* species alba, figurae ut antecedentes, solum caput non ita obtusum, sed os paulum prominere figura conica: color ventris et laterum argenteus: dorsum et caput argentei coloris cum paucis caeruleo transplendente: pinnae omnes argentei coloris cum gryseo mixti.

Dentes habet parvulos triangulares ordine dispositos, nec ita mordet ut caeteri. Paulo minor quoque est reliquis speciebus, caeterum non minus edulis, quam illae.

CAPVT XI.

De Amore Guacu et Guacari.

TAB.
XXXIV. 4.
5.
Idem l. 4.
c. 13.

AMORE GVACV Brasiliensibus; in semipedis longitudinem excrevit; corpore oblongo, capite crassiusculo, branchiis amplis, minutissimis in ore denticulis: *Oculi* illi parvi nigri circello aureo. *Pinnas* habet septem: nimirum duas postbranchiales oblongas, quasi triangularis; duas sub his junctas; duas in dorso, anteriorem minorem posteriore; et e regione posterioris unam in infimo ventre. *Cauda* oblongiuscula, parallelogramma, in extremitate circinata. Tegitur squammis pro sua magnitudine majusculis. *Picis* in totum ferrei coloris, in ventre tamen paululum e ferreo albicat. Est edulis.

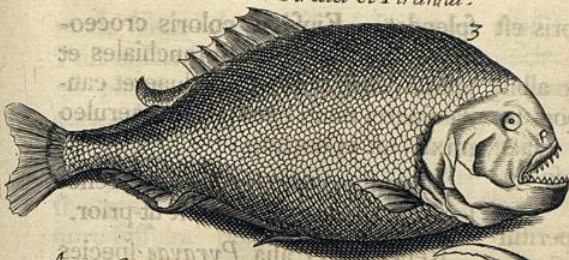
GVACARI, piscis subrotundo seu pyramidalis corpore, pedalis vel paulo majoris longitudinis; octo digitorum crassities, ubi maxima est. *Caput* inferius planum, lateribus elliptico describit, superius subrotundum.

Os parvum rotundum habet subter in plano capitis: loco dentium in utroque latere processus habet quasi setis equinis factos: inferius labium explicatum, lunatum, membrana

constans, quae in lateribus oris in suis extremitatibus in cirrhum definit, triennem digiti longum, qui cirrhi pro barba servant. *Oculi* parvi, rotundi, nummi mifnici magnitudine, cinerei fusco maculati, superne positi et inter quemlibet foramen, distans dimidium digitum ab oculo versus interiora. *Branchiae* angustae inferius versus et ante quamlibet proxime corpusculum parallelogrammum, semi ferme digitum longum, quod extendere et recondere potest, ita ut reconditum vix videatur. Continet illud corpusculum in extremitate denticulos acutos setaneos, quibus alios pisces pungit. Est post branchias in quolibet latere inferius ad planum, triangularem quasi pinnam, quatuor digitos longam paene, plus uno latam, oblongam, spina ossea in extremitate laterali sustentatam, et aliis minoribus secundum longitudinem discurrentibus: spatio autem sesquidigiti versus posteriora directe post has jam descriptas, iterum duas inferius pinnae habet quadratas, in quolibet latere unam, duos et semis digitos longas, duos latas, eodem modo

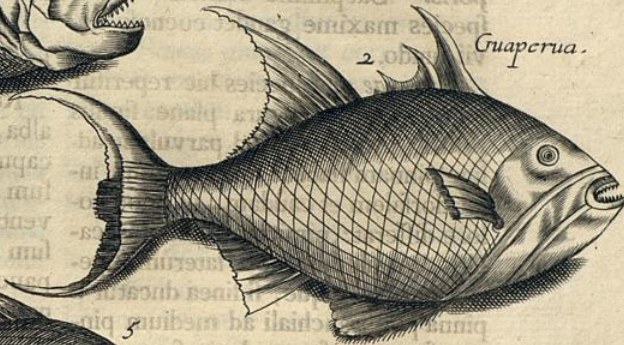
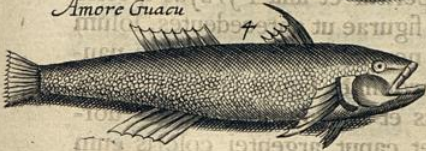
Piraia et Piranha.

Guaibi Ceara.

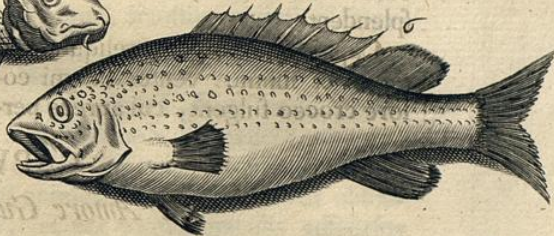
Amore Guacu.

Guaperua.

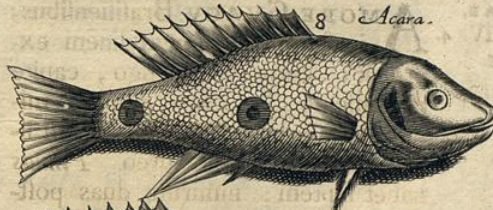
Guacari.

Piraambu.

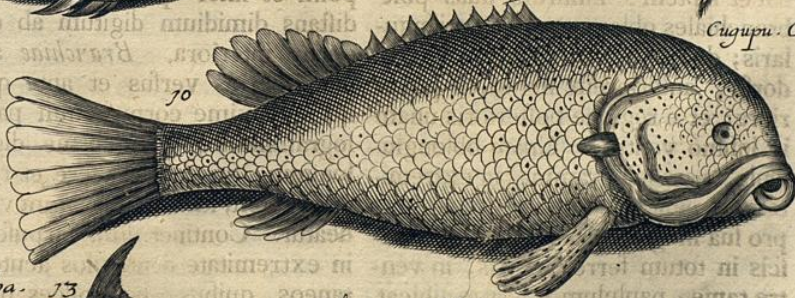
Acarania.

Acara.

Guaraguari.

Cugupu. Guacu.

Piaba.

Maturaque.

Carapo.

modo spinis hispidis offeis sustentatas. Post anum in infimo ventre angusta est pinna, parallelogramma, duos digitos longa. In medio dorso pinna est, quatuor digitos longa, duos lata, spinis hispidis ordine dispositis sustentata, ac antèius spina dura crassiore suffulta, post hanc prope ortum caudae superius parva quaedam est pinna, membranosa, quae antèius corniculata spina fulcitur. *Cauda* constat pinna tres digitos longa inferius, duos superius, bicornis, spinis firmis suffulta. Totum caput testa vestitur dura ad tactum hispida: totum corpus squammistriangularibus, versus anteriora maioribus, ordine posit.

Sunt autem squamae omnes ad tactum asperae, quasi exsculptae, quaelibet in sui medio extuberantiam habens: scilicet totum corpus lorica tum est, et quaelibet pars loricae habet quatuor angulos, et in quolibet existit tuberculum, ita ut in quolibet latere sit quadruplex ordo tuberculorum. *Color* totius piscis croceus dilutus, in ventre saturatior; ac per totum maculatur maculis ro-

tundis, magnitudine feminis sinapi, fulcis. Maculae hae in lateribus et pinnis paulo sunt maiores, in capite minores, ac in summitate capitis maculae ruunt quasi rivuli. Posterior medietas ventris nullas habet maculas. *Pinnae* omnes ut corpus coloratae et maculatae, excepta pinnula prope caudam, quae constat membranula nigra, corniculata autem illius spina crocea est et maculata ut reliquae.

Diu vivit extra aquam, ad quinque horas. Editur defracta lorica, sed paucam habet carnem: intestina longissima, aequalis omnia crassitie, instar crassioris fili, quo vela consuunt. Habebat unus piscis quindecim digitos longus, intestina viginti octo pedes longa, quae dimensus sum.

Reperitur et hic *Guacari*, magnitudine et figura plane similis priori, qui in flumine S. Francisci capitur solo colore differens et bonitate carnis: est enim totus umbrae coloris obscuri, et per totum maculis adpersus obrotundis, nigris, feminis sinapi magnitudine. Caro huius boni est saporis.

CAPVT XII.

De Piraumbu, Acaraja et Acara.

TAB. XXXIV. 6. **P**IRAVMBV Brasiliensibus; *Chayquarona* Lusitan. Piscis Carpinis magnitudine et figura, decem digitos longus ab ore ad initium caudae, paulo plus quatuor digitos latus, ubi latissimus: versus caudam angustior et aequalis latitudinis, duorum nimirum digitorum. *Os* habet instar Carpinis, oculos magnos prominentes, pupilla crystallina, circulo aureo cum albo mixto. *Pinnas* obtinet octo, nimirum unam in medio dorso, paulo plus tribus digitis longam et unam latam, quam in rimam recondere potest, et erectam novem firmis spinis sustentare: huic contigua est alia tres fere digitos longa, minus uno lata nullis innixa spinis: post utramque branchiam unam habet tres digitos longam, unam latam in exortu: in infimo ventre duas junctas, duos digitos longas, vix unum latus, firma spina munitas; post anum

unam, digitum latam, dimidium longam, itidem firma spina sustentatam: octava est pro cauda, tres digitos longa, totidem lata et furcata. Squamas habet majores, instar Carpinis, argentei splendentis coloris, paulillo aureo mixti: quaelibet autem squamma mediam partem usque ab insertionem suam coloris est *feulimort*: sub capite et ventris priore parte magis argenteus est: Omnes pinnae dilute cinerei sunt coloris. In ore superius et inferius lapidem habet, denticulis minimis praeditum, vix sensibilibus.

Edulis est ac boni saporis.

ACARAIA vulgo corrupte *Garanhã*: Piscis, qui trium pedum longitudinem adipiscitur, figura Carpinis. *Dentes* in inferiori mandibula habet acutos, instar acicularum: in superiori duos longos paulo crassiores, quibus interjacent minutissimi

vix

vix sensibiles. *Oculi* ipsi magni sunt, pupilla crystallina, circulo sanguineo primum, hinc argenteo. *Pinnam* longam habet per dorfi longitudinem expansam, cujus mediam partem versus anteriora spinis furrigere, et in rimam recondere potest: reliquas quinque pinnae communes habet cum aliis piscibus: septimam pro cauda, quae lata et paene bicornis est. *Squamis* vestitur argenteis, mediocris magnitudinis, quae sanguineo colore umbratae sunt, ita ut maximam partem sanguineus videatur, argenteo colore transplendente; in ventre totus est albus, ut et sub faucibus. Pinnae omnes sanguinei coloris, exceptis iis, quae sunt in infimo ventre, quae albae sunt, in extremitatibus tamen sanguineae.

Edulis est piscis. Sale etiam conditur et servatur.

Acara piscis palmum longus, dorso curvo, et alto corpore ut Perca. *Os* habet angustum, et dentium loco limam. *Oculos* habet magnos, nigros, circulo aureo. *Pinnas* obtinet sex, nimirum sub qualibet branchia unam longam, triangulum acutum referentem: a summitate autem dorfi pinna extenditur, firmis spinis sustentata et in triangulum acutum prope caudae exortum desinens. *Cauda* oblonga est, parallelogramma, in extremitate recta. Vestitur squammis satis magnis, argentei coloris, sed in capite, dorso, et lateribus ita umbra mixtis, ut fuscus videatur. Venter albicat. Pinnae omnes et cauda fusci sunt coloris ex umbra. In medio quolibet latere magnam habet maculam nigram, ut et prope exortum caudae.

Edulis est piscis, et capitur in dulcibus aquis.

CAPVT XIII.

De Guarû - Guarû, Cucupû - Guacu, et Maturaque.

TAB.
XXXIV. 9.
10. II.
Idem l. 4.
c. 14.

GUARV - GVARV pisciculus est minutus, nunquam major sesqui digito, exili corpore, oblongo, instar minimi Ebrisi. Capitulum habet compressum: ocellos nigerrimos, circulo aureo: pinnulas quinque, nimirum duas postbranchiales, et duas subtus fere in infimo ventre, et unam in posteriore medietate dorfi. *Cauda* constat pinna parallelogramma, in extremitate circinata. Vestitur squammulis, et totum caput superius, et dorfi anterior medietas sunt fusci coloris, posterior et latera aurei, squammulis umbratis umbra: caput inferius et venter albi splendentis ut mater perlarum, pinnulae flavae. Prope caudam utrumque maculam habet nigram.

Edulis est et capitur in lacubus et stagnis.

CVCVPV - GVACV Brasiliensibus, Lusitanis *Meros*, Belgis Jacob Eversen: ingens sit piscis: habui, inquit Marcgravius, quorum corpus cum capite quinque pedes erat longum et cum cauda sex. Corporis ambitus quatuor pedum, octo digitorum, al-

tudo unius et semis. *Caput* et *Os* magnum habet, quod apertum in rotundum dilatat, edentulum: oculos mediocres, pupilla crystallina nigricante, circulo flavo: *Branchias* in ambitu rotundas, medio autem in triangulum desinentes: *Pinnas* quinque, nimirum unam a summitate dorfi incipientem, et non ita longe a cauda desinentem, ad anteriorem partem seu medietatem plane angustam et acutis spinis munitam; posterior autem medietas lata est, et semilunata in ambitu, spinisque haud firmis erigitur: prope anum unam ejusdem figurae, cum medietate posteriore dorsalis, sed dimidio minorem: Post branchias prope infimum ventrem duas longas et latas, tenuioribus spinis intertextas. *Cauda* magnam pinnam habet quadratam, in extremitate latiore, quam in exortu. *Squammas* habet parvas. Totum caput, dorsum ac latera cinerei sunt coloris cum umbra mixti, et versus dorsum paulo saturatioris. Venter albicat. Pinnae omnes cum cauda dilute brunnae. Per totum caput, dorsum, latera et pinnae post-

T
X
u
Mar
Hist.
l. 4.

postbranchiales maculae parvae nigrae, seu puncta frequentissima dispersa. Venter vero et reliquae pinnae cum cauda his punctis carent. Bonam habet carnem. Capitur in mari.

MATVRAQVE piscis est corpore oblongo, et ferme parallelogrammo, figura scilicet *Tamoatae*, Quinque aut sex digitos longus, sesquidigitum latus ubi latissimus. Caput habet latiusculum, dura testa tectum. Oris pars inferior paulo longior superiori: et in inferiori sex denticulos acutissimos habet, in superiori aliquot minimos: Branchias satis amplas: oculos

rotundos, nigros, circello aureolo, exterius fusco: Pinnas sex, nimirum duas postbranchiales oblongas, haud latas: duas tales in medio infimi ventris, et unam post anum trapezii figura, et similem in medio dorso. Cauda constat pinna quadrata, unum fere digitum longa, in extremitate circumscripta. Tegitur magnis squammis ordine positis. Totum caput superius, dorsum et latera nigra sunt, venter ex albo obscure canescit. Pinnae omnes nigrae.

Capitur solum in lacubus et paludibus, non in fluviiis. Boni saporis est.

CAPVT XIV.

De Carapo, Piaba, Piabucu, et Nbaquunda.

TAB.
XXXIV.
12. 13.

Marcgrav.
Hist. Brasili.
l. 4. c. 15.

CARAPO prima species, corpore oblongo figura cultri, dorsum nimirum crassum et obtusum, venter acutus ut culter: posterius autem corpus definit in acumen: unum pedem circiter longus, duos digitos latus, ubi latissimus. Caput acuminatum, sed compressum, inferius labium paulo longius superiori, os angustum, inferius ordinem denticulorum minutorum, superius nullos habet. Oculi minimi, nigri, vix grani papaveris magnitudine. Branchiae angustae, et post quamlibet parvula pinna oblonga. Unius fere digiti intervallo a capite in infimo corpore incipit pinna tenuis, angusta, et per totum ventrem aequaliter porrigitur ad finem corporis: nam caudam nullam habet, nec ullam aliam pinnam in toto corpore. Squammas habet mediocres. Totus piscis est coloris ex fusco et paucio rubro mixti, ac in dorso et capite magis nigrescit. A branchiis in quolibet latere linea tendit ad finem corporis usque, quasi cultri acie tracta, et sub hac linea maculae nigrae per corpus dispersae, seminis sinapi magnitudine.

Capitur in lacubus et est edulis.

In flumine S. Francisci capiuntur Carapo huic priori speciei similes, excepto quod longiores sint, et in extremitate acuminati instar subulae, ad trium digitorum longitudinem squamulas parvas habent.

CARAPO secunda species, priori figura, colore et lineis lateralibus similis, excepto quod dimidia tantum sit latitudinis, nec ullas maculas habeat. Capitur in lacubus. Caro spinosa, sed boni saporis.

PIABA magnitudine *Phoxini*, pisciculus duos aut tres digitos longus (interdum quatuor aut quinque quando maximus) ocellos habet nigros, circello aureo. Squammulis vestitus. In medio dorso pinnula erecta triangularis: post quamlibet branchiam unam habet oblongam; duas in medio infimo ventre et post has unam, quae ad caudae exortum protenditur: cauda est furcata. Caput ad latera auro et argento splendet: totum dorsum argenteo viridi et multo Indico: medium laterum secundum longitudinem argenteo et Indico mixtum: Venter aureo et argenteo et paucio Indico. Post quamlibet branchiam maculam habet rotundam, satis magnam Indici coloris, et statim post hanc ejusdem coloris maculam lunae corniculatae figura, ejusdem coloris oblongam in quolibet latere ad caudae exortum. Pinnae omnes et cauda aurei coloris, quae in infimo ventre rubrae. Capitur in omnibus fluviiis currentibus Brasiliae, ac summa vi contra aquae cursum nititur.

Brasiliiani involvunt foliis arborum, et cineribus condunt, desuper ignem imponentes; sic praeparatos

Bb

come-

comedunt. Saporis sunt haud contemnendi.

PIABVCV pisciculus sex digitos longus, sesquidigitum latus, ubi latissimus, ventre paululum extuberante, oculis elegantibus, pupilla crystallina, circulo argenteo, cui superius parum rubri admixtum. Septem habet pinnae, octavam pro cauda furcata: nimirum postbranchiales duas in infimo ventre, unam in medio dorso, circa anum unam longam extensam versus caudam; et e regione hujus in dorso parvulam. Tegitur squammulis argenteis splendentibus. Per medium laterum secundum longitudinem tendit linea alba lata, non splendens. Dorsum autem ad hanc lineam olivacei est coloris, cui viridis hyacinthinus perisplendet. Pinnae albae.

Capiuntur facillime aciculis, vel corbe, aut olla immissa in aquam, cui parum farinae de mandioca, aut mica panis intrita. Cocti comeduntur et frixi. Si quis vel leviter vulnerato uno aut altero membro, vel ulcusculum tenens aquam ingrediat, statim hic piscis vulnus petit mordendo, ita sitiens est sanguinis humani.

NHAQVVNDA: Mas et foemina reperitur. Mas corpore est oblongo, fere ubique aequali, septem, octo, aut decem digitos longus, duos altus, ubi altissimus: Caput et os fere *Lucii* habet, superius labium extendere, et oris hiatus rotundare potest: Dentium loco habet limas, linguam tenuem,

branchias amplas, oculos conspicuos, pupilla nigra, circulo fusco: septem pinnae, post quamlibet branchiam unam, duos fere digitos longam; sub his in infimo ventre duas junctas, et post anum unam paene quadratam. Ab initio fere dorso una propenditur paene ad caudae exortum, tres digitos longa, unum ferme lata, aequalis, molibus spinis suffulta, quae in fine paulo latior, et in triangulum desinit. Cauda testa dura tegitur nigra. Totum corpus squammis mediocris magnitudinis vestitur, ac totum dorsum et latera obscuri grysei sunt coloris cum argenteo transplendente. Venter albus. In utroque latere unum ordinem habet macularum, rotundarum, nigrarum, pisi magnitudine, et inter has dispersa punctula multa caerulea. Pinnae omnes aureae, ut et cauda: et pinna dorso insuper variegatur per totum punctulis caeruleis. In utroque latere per ordinem macularum nigra tendit linea, incipiens a fine superiore branchiarum, et ad regionem finis pinnae dorsalis desinens, et semidigiti fere interstitio sub hujus fine, alia linea incipit, ac in medio exortus caudae desinit. Lineae hae elatae sunt ac aureae.

Capitur in fluviis, ac boni est saporis.

Foemina mari per omnia similis, excepto quod punctulis caeruleis in lateribus et pinna dorsali destituitur, et quod venter circa anum rubescit. Comeditur ut mas.

CAPVT XV.

De Amore Pixuma, Amore Tinga, Guara Tereba, Piracoab. et Corocoro.

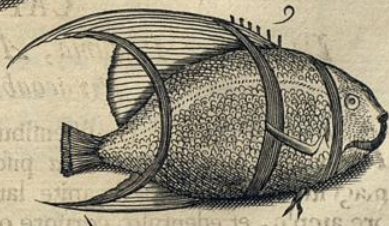
TAB.
XXXV.
3. 4. 5. 6.
Marcgrav.
H. Bras. l. 4.
c. 17.

AMORE PIXUMA Brasiliensibus, *Amore Guacu*, sed tantum minor: vulgo corrupte *Amorea* piscis magnitudine *Tamoatae*, capite lato, ore amplo, et edentulo, corpore oblongo, ita ut fere *Tamoatam* referat. Coloris est obscure ferrei; in ventre, qui extuberat, albi. Tegitur cute molli: pinnae habet septem et octavam pro cauda in ambitu circinatam. Carne est sicca et bona, ut *Tamoata*.

AMORE TINGA Brasiliensibus, piscis est ejusdem plane figurae cum

habetque squammas in totum albican-
tis, seu pallidi coloris, et in totum
maculatur maculis fuscis, ut *Tajasi-
ca*. Cauda tamen illius est fusco un-
data. Edulis est ut praecedentes.

Guara Tereba. Piscis magnitudine
septem aut octo digitorum: capite
obtuso, oculis crystallinis, circulo au-
reo: os denticulos habet minimos:
Branchias amplas: dorsum incurva-
tum, unde et *Corcovado* minor potest
appellari. Pinnae obtinet septem: post
quam-

T
XXX
8.
Idem

quamlibet branchiam, unam longam: sub his duas junctas in infimo ventre: in medio autem ventre duas spinulas acutas, quae membranula conjunguntur; et post has triangularem, quae deinceps angustata ad exortum caudae extenditur: in summitate dorfi triangularem mediocrem, et post illam aliam similem majorem, quae angustata ad exordium caudae porrigitur. *Cauda* in duo cornua extenditur. A branchiis linea tendit ad medium piscis, quae dein oblique deorsum vergit, et directe usque ad caudam porrigitur: haec posterior lineae medietas hamulis posterius versis armatur, et utroque latere triangularibus vestitur squammulis, quae minimae sunt, ut ad tactum glaber videatur. Coloris est in dorso et lateribus usque ad medietatem longitudinis ex hyalino caeruleo: reliquum laterum et venter albicat, sed aureus color transplendet. *Pinnae* ventris albae, reliquae cum cauda aurei sunt coloris.

Edulis est piscis.

Piracoaba, piscis pedalem longitudinem adipiscitur, corpore oblongo, ut *Zandae* Pomeranorum. Os habet acuminatum, amplum, edentulum: mandibulam superiorem longiorem inferiore, et superior pars oris prominet in rotundum conum e cartilagine constantem: *Oculi* illi satis ampli, pupilla crystallina, circulo aureo. *Pinnae* habet octo: nimirum duas in dorso triangulares erectas, interstitio sesquidigiti: post quamlibet branchiam unam longam, angustam; duas his breviores in infimo ventre junctas, et prope anum unam triangulatam; octava est cauda furcata. Sub quamlibet pinna postbranchiali barbam ha-

bet sex pilis crassiusculis constantem, tres digitos fere longis, estque ejus exortus prope exortum pinnarum, vergens retrorsum. Totus vestitur squammis mediocris magnitudinis argentei coloris, et in dorso ac summitate capitis paulum canescit. *Pinnae* quoque omnes cani, seu cinerei sunt coloris: postbranchiales tamen nigredine dilutae sunt. Barba alba. Capitur arenosis locis in mari. Boni est saporis.

COROCORO, piscis dorso incurvato, capite et ore obtuso: pedalis longitudinis. Denticulos habet parvos, haud acutos: branchias satis amplas, quarum anterior pars in spinam definit acutam: sex pinnae: nimirum in quolibet latere post branchias unam tres digitos longam, subtus in infimo corpore duas triangulares fere, sed in extremitate circinatas et anterieus firma et acuta spina suffultas, post anum una crassa, dura et acuta spina nixam, cui parvula spina antistat. A summitate dorfi pinna incipit, quam arcuatim ad medium dorsum tendit, firmis ac acutis spinis sustentata, hinc definit et contigua illi est mollis, quae et arcuata fere est, et paene ad exortum caudae protenditur. *Cauda* duos digitos longa, quatuor lata. *Squammis* majusculis vestitur totus argentei coloris, sed in toto dorso, et ejus summitate diluta umbra mixtis et per latera transversim (non tamen ad ventrem usque) in quolibet octo striae, digitum latum crassae, ex diluta umbra descendunt: venter totus albus, ut et illius pinnae. Pinna dorsalis, postbranchiales et cauda ex argenteo et diluta umbra mixtae. Pinnam autem anteriorem dorsalem in rimam potest recondere. Capitur in mari, et est edulis.

CAPVT XVI.

De Guatucufa, Vribaco et Guarerva.

TAB. XXXV. 7. 8. 9. *Item ibid.*
G VATVCVFA Brasiliensibus, *Balabolla* Congensibus, *Corvina* Lusitanis. Piscis corpore oblongo, dorso paulum, ventre minimum curvo: longitudinem duorum pedum non raro adipiscitur. Os habet acuminatum, cujus inferior pars paulo lon-

gior superiore, quodque ample potest diducere; *dentes* minimos, linguam conspicuam, branchias amplas; *oculos* stuferi magnitudine, pupilla nigra, circulo argenteo. Pinnae obtinet septem; post quamlibet branchiam unam oblongam; duas sub his in infi-

Bb 2

mo

mo ventre paululum versus posticam partem, unam post anum triangularem, unam triangularem ac latam in summitate dorsi, duriusculis spinis suffultam, et huic fere contiguam alteram in posteriore parte dorsi oblongam, quae aequalis fere latitudinis, atque ad exortum paene caudae protenditur. *Cauda* constat pinna fere quadrata et lata. Parvulis rotundis squammis totus vestitur, coloris per totum argentei splendentis, cui tamen in dorso aureus transplendet, et ad tactum videtur laevis. Pinnae et Cauda ut et venter albicant. A summitate autem branchiarum per medium latus ad caudae exortum tendit linea argentei coloris. Capitur in mari, ac optimi est saporis.

URIBACO, piscis dorso incurvato, ventre protuberante, quindecim aut sedecim digitos longus, quinque, aut sex altus, ubi altissimus. *Caput* et *os* obtusum, conum referens triangularem: dentes parvuli, acuti, lingua lata: branchiae amplae in triangulum desinentes: Oculi dupli stuseri magnitudine: pupilla crystallina, circulo argenteo, cui aliquid cinnabarii mixtum est. *Pinnas* habet sex, nimirum post quamlibet branchiam, unam longam triangulum acutum referentem, sed exterius paulum circinatam: sub his in infimo ventre duas triangulares, anterieus firma spina munita: post anum unam oblongam, in exteriori ambitu circinatam, molliusculis spinis per medium suffultam, anterieus autem dura et acuta spina: a summitate autem dorsi ad exortum fere caudae pinna latiuscu-

la, latitudinis fere ubique aequalis, et acutis spinis sustentata. *Cauda* itidem lata in duo veluti cornua distenditur. *Vestitur* squammis magnis, in totum argentei coloris, sed cui parum cinnabarii translucet. Pinnae laterales, et infimi ventris albae seu argenteae, dorsalis et cauda plus cinnabarii, quam argentei habent. A summitate denique branchiarum ad caudam usque (paulum arcuatim) tendit linea rubra, et supra eam in posteriore parte corporis, in utroque latere maculam habet nigram magnitudine grossi mifnici. Capitur in mari. Edulem habet carnem et bonam.

Guarerva, piscis corpore lato, compressoque, quatuor digitos longo, tres lato, ubi latissimus, ore patulo, denticulis minutis. *Pinnas* habet sex, nimirum postbranchiales duas, parallelogrammi figura; duas oblongas et latas in superiori dorso, et infimo ventre posteriori, quae in acumen desinunt, figura subulae. *Cauda* quadrata, seu potius parallelogramma, unum digitum longa, et duas tertias partes digiti lata. Squammulis tegitur nigri coloris splendentis instar bombycini, quarum orae (quarundam tantum, non omnium) fimbrias habent flavas instar semilunularum. Pinnae omnes nigrae. Circa os linea crassa est ferrei coloris, et alia illi perpendiculariter superposita. Corpus tres lineae latae ambiunt, quarum duae per latas et posticas pinnas extenduntur; (caudam etiam talis linea secat, et ejusdem coloris) una pro fimbria ipsi est. Oculorum pupilla nigra, circulus aureus.

CAPVT XVII.

De Camaripuguacu, Piratia pua, Curema, Parati, et Aramaca.

TAB.
XXXV.
10.

Maregr. H.
Brasil. l. 4.
c. 18.

Camaripuguacu, piscis dorso recto, ventre paululum extuberante; pinguis ad tactum et revera. *Caput* habet anterieus acuminatum, *os* amplum, edentulum, quod in rotundum deducere potest, nimirum superiore mandibula, inferiori immota permanente, ita ut duos pugnos humanos juxta se, vel etiam humanum caput possit admittere. *Linguam* habet conicam, crassam, superior autem mandi-

bula brevior est inferiori, ita ut clausum os superius habeat: *Oculos* latiores Imperiali, rotundos, crystallinos, et argenteos, branchias amplissimas. Longitudinem adipiscitur undecim aut duodecim pedum, crassitiem viri. *Pinnas* obtinet septem; duas haud procul distitas a branchiis, in lateribus proxime ventrem anteriorem, longas, triangulares; cuilibet autem harum parvula subest, quae tamen natan-

natando vix videri potest: in medio inferiore ventre itidem duas conjunctas, triangulares, latiores prioribus, sed breviores: has versus posticam partem corporis inferioris sequitur alia solitaria pinna, triangularis, lata, squammata, quae appendice continua, angusta, protenditur ad caudae fere exortum: in dorfi altera medietate versus posteriora, pinna est elata triangularis, lata, quae appendicem habet versus posticam partem vergentem, elevatam, triplo longiorem, instar funis crassioris. Septima pinna est pro cauda, quae secta est, et in amplam extenditur furcam. Squammis vestitur magnis, obrotundis seu peltatis, majoribus Imperiali, in dorso tamen minoribus materia squammarum alba, pel lucida instar matris perlarum; sunt autem arcte sibi impositae squammae, ita ut quadruplices aut quintuplices jaceant, ac de qualibet ante aliam prominet pars figura lunae bisectae, quae argenteo obducta est (revera repraesentat argentum) et rivulos hinc inde difcurrentes monstrat argenteos in argenteo campo; ita totus piscis argento obductus videtur, praeterquam in dorso, ubi caeruleus est, argento tamen translucente. Pinnae omnes argenteae, praeter dorsalem, quae eundem colorem habet cum dorso. Carnem habet lentam, quae diu coqui debet, multae in carne spinnae, sed satis crassae, ut facile inter edendum extrahi possint. Magis aspectu quam esu piscis delector.

Comedi saepius ejus carnem, sed lenta est, et tantum famelico conveniens. Os superius ossa habet duritie aequalia ossibus alicujus animalis.

Piratia Pua ingentem adipiscitur magnitudinem, ut *Capu ripima*. Inferior mandibula paulo longior superiori: dentes acuti in tota mandibula inferiori, in superiori solum in medio, qui longiores, quemadmodum et medium in inferiori: Os ampliare amplissime potest in rotundum foramen. *Oculos* obtinet non ita longos pro corporis mole, pupilla crystallina. Branchias amplas, duras seu armatas. Corpore autem est oblongo, dorso paulum incurvato versus caput, et ventre mediocriter amplo. Pinnae habet septem: Vnam a summitate dorfi (incipientem

versus capitis fere exortum) ad caudae usque initium protensam, quoad medietatem anteriorem spinis suffultam, quoad posteriorem mollem sine spinis, in medio autem sui angustior, anterieus latiore, posterius adhuc magis latam et quasi circinatam in extremitate. In quolibet latere post branchias, unam latam, et in extremitate circinatam, caetera quasi quadratam: sub his in infimo ventre duae propinquae sunt oblongae, haud latae, firmis spinis nixae: prope anum unam habet satis amplam, itidem circinata fimbria posterius, uti ea, quae in dorso. Corpus posterius quadrate extenditur, et continet septimam pinnam pro cauda, quae ampla est, et figurae paene quadratae. Squammulis vestitur parvulis, ita ut ad tactum glaber videatur, etiam si antrorsum mulceatur. Coloris est per totum corpus ex obscuro aureo epatici, qui tamen obscurior in dorso et summo capite huic autem color per totum retis in modum cinerei coloris liturae obtenduntur. Pinnae omnes ejusdem cum corpore coloris, laterales autem praeterea fimbrias habent aureas, reliquae epaticas. Carne satis probata est, si junior sit, nimirum sex, septem aut octo pondo; et assatus magis quam coctus, nam pinguis est: adultior vero ducentorum aut plurium pondo carnem habet pro bajulis; nec delicatorem carne *Camarupim* assu, nimirum lentam, tenacem, ac difficilis coctionis. Capitur in mari.

Curema species *Tainhae* grandis et crassa. Piscis marinus, in duorum pedum longitudinem excrecens, corpore oblongo, fere cylindraceo, more Truttae fluviatilis, crasso et praepinguui. *Caput* in conum obtusum desinit, superius compressum et latum, durum, squammis duris tectum. *Os* pro mole corporis parvum, parabolicum, labio superiori conspicuo, mobili, inferius autem os triangulare, obtusum discumbit, et paulo brevius est superiori, edentulum. *Oculi* magni, totundi, anterieus positi, nigri, circulo argenteo. Duo narium foramina supra os. Branchiae semilunares, haud amplae. Pinnae habet septem (octavam pro cauda, quae in duo cornua desinit) nimirum duas postbranchiales, triangulatas

duas, magis versus posteriora in infimo ventre, junctas: in summo dorso parvam, tribus suffultam duriusculis spinis: post anum unam bicornem, et illi oppositum in dorso ejusdem fere magnitudinis. Tegitur squammis magnis clypeatis, planis: color totius piscis in summitate capitis, dorso et medietate laterum obscure cinereus, cui hyalinus transplendet: reliquum laterum, venter et caput inferius argentei splendentis coloris, uti et pinnae ventris, reliquae pinnae cum cauda ejusdem cum dorso coloris. Praepinguis est et coctus vel assatus sine oleo vel butyro comedi potest. Salitus et in sole siccatus asservatur magna copia. Salitus quoque et in muria servatur. Optima illius pars venter.

TAB.
XXXVI. 1. 2.

Parati, Lusitanis *Tainha*, piscis est in longitudinem pedis excrecens, figura corporis ut *Curema*, cui per omnia similis est excepta magnitudine, et quod circulum aureum habeat circa oculos. Carne est sicciore, et quae inter coquendum pinguedinem flavam de se fundit. Magna copia saliti in sole exsiccantur et reconduntur. Capiuntur retibus, ut et *Curema*, transiliunt autem retia elegantis spectaculo, quando

illud trahitur: quando malacia est magno numero ex aquis exsiliunt.

Aramaca, Lusitanis *Lingoada* et vulgo *Cubricuncha*, soleae est species compresso corpore, et figuram habens soleae, quam Belgae vocant *Tongue*. Os denticulis acutis praeditum: caret lingua: *Oculos* habet duos in uno latere (ubi lapidei est coloris) in altero nullum, pili magnitudine, unum prope latus posterius oris, alterum superius et magis versus posteriora vergentem, pupilla lunata, crystallina, hyalino colore transplendente. Branchiae satis amplae, in quolibet autem latere post branchias est pinna una, duos digitos longa, angusta, superius in pilum tenuem desinens; ad branchiarum finem in infimo corpore sunt duae parvae pinnae junctae. Per totum autem corpus tam superius, quam inferius, secundum longitudinem habet pinnam usque ad caudam extensam, tenuem, vix semidigitum latam; cauda fere quadrata constat pinna tenui. Vestitur squammulis parvulis, et in toto sinistro latere, ubi oculos habet, lapidei est coloris, in latere dextro albi, vivit in mari inter arenas. Edulis est et boni saporis.

TITVLVS II.

DE PISCIBVS EXOTICIS LAEVIBVS.

CAPVT I.

De Piscibus in totum laevibus.

ARTICVLVS I.

De Guamajacu Ape et Petimbuaba.

TAB.
XXXVI.
3. 4.

Marcgrav.
Hist. Brasil.
lib. 4. c. 1.

Pisces Exotici laeves sunt in duplici differentia: Vel enim sunt in totum laeves, vel cum aliqua laevitate spinosi. Ex istis sunt quos hic describemus.

GVAMAJACV APE Piscis triangularis; duplex est, unus cornutus, alter sine cornibus. Cornutus ab ore ad initium caudae septem digitos est longus, (interdum et longior) a ventre ad dorsi summitatem tres digitos latus seu altus: venter vix duos digitos latitudine complet: cauda unum digitum lata, desinens in pinnam duos digitos longam et totidem latam. Os ipsi parvulum, et pili tantum capax:

habens in superiori mandibula duodecim denticulos angustos, acutos, in inferiori quinque. *Caput* ab ore ad cornua usque in gibbum assurgit, convexitate sesquidigiti; dorsum autem ad eundem modum in gibbum arcuatur: et unicam tantum habet pinnam in postica parte versus caudam, et quidem exilem. *Oculos* habet satis amplios, diametro trientis, superne in capite in fronte positos prope cornua, ab ore circiter sesquidigiti intervallo: et ante singulos oculos foraminulum unum. *Pinnas* in universum obtinet quinque, unam in extremo dorso, ut jam dixi, et in quolibet latere unam,